

POSTANOWIENIE

29 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 29 maja 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa D.K. i J.K.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 6 lipca 2023 r., I ACa 249/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża stronę pozwaną kosztami postępowania kasacyjnego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

(J.C.)

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie

i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. – będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 6 lipca 2023 r. (sygn. akt I ACa 249/22), pełnomocnik pozwanego Banku spółki akcyjnej w W., powołując art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c., wniósł o jej przyjęcie do rozpoznania ze względu na istnienie potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 385¹ § 1 i 2 k.c., dotyczących skutków uznania postanowień umownych za abuzywne i możliwości ich zastąpienia przepisami dyspozytywnymi. Jednakże z uzasadnienia wniosku wynika, że przesłanka określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie została skutecznie wykazana – jedynie wskazano w nim na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. W uzasadnieniu wniosku wskazano na problemy dotyczące konsekwencji prawnych usunięcia abuzywnej klauzuli indeksacyjnej, czy możliwe jest usunięcie wyłącznie tej klauzuli z jednoczesnym uwzględnieniem pierwotnej woli stron co do istnienia postanowień umowy kredytu oraz uwzględnieniem charakteru, ogólnej systematyki i całokształtu postanowień umowy, przy jednoczesnym uwzględnieniu interesu konsumenta i dobrych obyczajów; czy rekonstrukcja taka może nastąpić poprzez sięgnięcie do przepisu o charakterze dyspozytywnym, tj. art. 41 Prawa wekslowego lub art. 358 k.c. w brzmieniu nadanym nowelizacją z 23 października 2008 r. Zdaniem skarżącego, abuzywność spornej klauzuli umownej nie jest równoważna z sankcją bezwzględnej nieważności klauzuli sprzecznej z ustawą. W odniesieniu do przytoczonych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wątpliwości co do wykładni przepisów art. 358¹ § 1 i 2 k.c., w kontekście zarzutów skargi oraz przedmiotu postępowania, w uzasadnieniu wniosku skarżący przytoczył szereg orzeczeń Sądu Najwyższego i sądów powszechnych oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odnoszących się do wykładni powołanego wyżej art. 385¹ § 1 i 2 k.c.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przyczynę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powołaną przez skarżącego – wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, podania, na czym polegają wątpliwości związane z rozumieniem przepisu oraz przedstawienia argumentacji przemawiającej za tym, że mają one rzeczywisty i poważny charakter. Wymagane jest także wykazanie, że treść i znaczenie przepisu nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o rozbieżnościach w orzecznictwie sądowym wynikających z różnej wykładni przepisu, konieczne jest także wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07 oraz z 14 grudnia 2023 r., I CSK 6110/22). Należy podkreślić, że wątpliwości wskazane przez skarżącego muszą istnieć nadal w chwili orzekania w przedmiocie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Argumentacja dotycząca rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga przytoczenia przykładów orzeczeń, które wskazują na rzeczywistą rozbieżność w wykładni przepisów, występującą również w chwili orzekania w przedmiocie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2024 r., I CSK 1225/23).

W ocenie Sądu Najwyższego, problematyka poruszona we wniosku była już wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi judykatury, w szczególności w odniesieniu do umów kredytowych o zbliżonej treści. Już po wniesieniu skargi kasacyjnej ukształtowało się jednolite orzecznictwo dotyczące regulacji i podnoszonych zagadnień, co w świetle obecnego stanu prawnego i faktycznego wyklucza aktualność skargi i uniemożliwia jej przyjęcie do rozpoznania.

Wątpliwości przytoczone we wniosku, w kontekście zarzutów skargi oraz przedmiotu postępowania, dotyczyły skutków zawarcia w umowie kredytowej powiązanej z walutą obcą (frankiem szwajcarskim) postanowień dotyczących ryzyka walutowego – w szczególności klauzul odsyłających do kursu waluty ustalanej jednostronnie przez bank, stosowanego przy przeliczaniu waluty obcej na złote polskie i odwrotnie. Skarżący przytoczył szereg orzeczeń Sądu

Najwyższego, sądów powszechnych oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dotyczących wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. jednak nie wykazał, że przepisy te budzą nadal poważne wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie. Problematyka ta nie stanowi novum – była wielokrotnie i wszechstronnie analizowana w orzecznictwie Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, co doprowadziło do ujednolicenia kierunków wykładni (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 20 września 2024 r., I CSK 2542/23 oraz z 27 września 2024 r., I CSK 2651/23 oraz powołane tam szerokie orzecznictwo). W judykaturze tej przesądono w szczególności, że rekonstrukcja umowy po wyeliminowaniu postanowień abuzywnych – poprzez ich zastąpienie przepisami dyspozytywnymi – jest dopuszczalna wyłącznie w sytuacji, gdy brak takiego działania narażałby konsumenta na szczególnie niekorzystne skutki, takie jak upadek całej umowy. Decydujące znaczenie ma w tym zakresie stanowisko konsumenta (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 sierpnia 2022 r., I CSK 1669/22, niepubl. i przywołane tam rozstrzygnięcia; w nowszym orzecznictwie zob. wyroki Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2024 r., II CSKP 874/22, niepubl. i z 6 września 2024 r., II CSKP 1644/22, niepubl.).

Należy wskazać, że w ramach przedsądu Sąd Najwyższy wielokrotnie odmawiał przyjęcia do rozpoznania skarg kasacyjnych pozwanego banku, opartych na tożsamej bądź zbliżonej argumentacji – w szczególności w postanowieniach: z 14 maja 2025 r., I CSK 3415/23 (wraz z powołanym tam orzecznictwem) i z 20 grudnia 2024 r., I CSK 2478/23 i I CSK 1291/23, z 5 grudnia 2024 r., I CSK 175/24, z 20 września 2024 r., I CSK 2219/23, z 12 grudnia 2024 r., I CSK 2930/23, z 13 grudnia 2024 r., I CSK 57/24, z 13 grudnia 2024 r., I CSK 4445/23, z 7 listopada 2024 r., I CSK 971/24, z 10 grudnia 2024 r., I CSK 2052/23, z 10 września 2024 r., I CSK 2447/23, z 22 września 2024 r., I CSK 3365/23 oraz z 13 grudnia 2024 r., I CSK 987/24. W celu uniknięcia zbędnych powtórzeń, należy odwołać się do uzasadnień tych postanowień.

W ocenie Sądu Najwyższego, skarżący nie wykazał, aby w dacie orzekania w przedmiocie przedsądu istniała potrzeba ponownego odniesienia się do przedstawionej regulacji oraz poruszonej problematyki. Argumenty zawarte we wniosku, zestawione z motywami zaskarżonego wyroku i uwzględniając aktualny

dorobek orzeczniczy Sądu Najwyższego, nie wskazują na konieczność kolejnej wypowiedzi w objętej nim materii – z uwzględnieniem publicznoprawnego charakteru skargi kasacyjnej oraz jej funkcji wykraczającej poza ochronę interesu indywidualnego.

Dodatkowo, skarżący powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Jednakże uzasadnienie wniosku o jej przyjęcie nie zawiera żadnej argumentacji, która pozwalałaby uznać, że przesłanka ta została skutecznie wykazana. Skarżący ograniczył się wyłącznie do formalnego jej wskazania, nie przedstawiając żadnych konkretnych zarzutów, których wadliwość miałaby charakter elementarny i byłaby widoczna *prima facie*, bez potrzeby pogłębionej analizy prawnej. W szczególności nie przedstawiono jednoznacznej tezy, która w sposób oczywisty podważałaby trafność zaskarżonego rozstrzygnięcia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, niepubl.). W konsekwencji, brak uzasadnienia przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. uniemożliwia jej uwzględnienie przy ocenie zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wskazać należy również, że nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia – z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego – na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną – orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., obciążając nimi na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 99, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. stronę pozwaną, która przegrała sprawę w postępowaniu kasacyjnym.

Dariusz Dończyk

(A.G.)

[SOP]